

Alexandra Václavíková
UČO: 462353

Petr Bednařík: Těch dlouhých dvacet let...

Článek Petra Bednaříka sa zaoberá situáciou FAMU počas normalizácie. Najprv na fakulte nastali personálne zmeny. Jej novým dekanom sa stal Josef Ceremuga, ktorý mal za úlohu riešiť kauzu okolo filmu *Nezvaný host* študenta Vlastimila Venclíka. Ten musel byť spolu so svojim pedagógom Karlom Kachyňou kvôli proti normalizačnému čítaniu snímky straníkmi vylúčený zo školy. Tento spor mal za následok preverovanie minulosti učiteľov, konkrétne či sa podieľali na normalizácii spoločnosti. Ak nie, museli zo školy odísť. Od septembra 1971 na FAMU naopak nastupovali komunisticky orientovaní učitelia. Na škole sa tým vytvorili dve skupiny: noví uvedomelí pedagógovia a pôvodní pedagógovia z 60. rokov (aj oni však mohli byť komunistami). Čo sa týka prijímania nových študentov, pri prijímacích skúškach bol zohľadňovaný sociálny pôvod a politická angažovanosť nie len konkrétneho jedinca, ale aj jeho rodiny. Robotnícky pôvod predstavoval veľkú výhodu, pretože uchádzač mohol byť na základe toho uprednostnený. Neskôr ako absolventi museli dlho čakať, než sa dostali k vlastnej práci, predovšetkým ak to boli režiséri či scenáristi. V druhej polovici 80. rokov sa však situácia režisérov zlepšila, kedy sa ku svojmu celovečernému debutu dostávali rýchlejšie. Ich štúdium nadväzovalo na systém zavedený v 60. rokoch, takže sa vyučovali ako teoretické predmety, tak aj praktické cvičenia. V systéme existovali ročníkovi vedúci, ktorí si vybrali svojich študentov pri prijímacích skúškach a potom ich viedli štúdiom. Žiaci museli však, ako aj na iných školách, absolvovať povinné predmety, ktoré priamo s ich štúdiom nesúviseli, ako dejiny KSČ, marxisticko-leninskú filozofiu a vedecký komunizmus. Muži museli navyše absolvovať predmet vojenskej prípravy. Na rovine tvorby jestvovali rozdiely medzi jednotlivými katedrami. V režisérскеj katedre vyučovali najmä angažovaní tvorcovia, kdežto na katedre fotografie či dokumentu pôsobili vyučujúci, na ktorých študenti v rúcne spomínali.

Olof Hedling: Possibilities of stardom in European cinema culture

Olof Hedling predkladá tézu, v ktorej tvrdí, že veľmi málo európskych hercov v súčasnosti vzbudzuje medzinárodný (finančný) potenciál a nedostávajú ani medzinárodnú pozornosť médií, neeliminujú finančný risk a jednoducho nevzbudzujú mediálny ošiaľ tak ako kedysi. Vníma európsky hviezdny systém(y) ako príliš slabý na to, aby mohol konkurovať americkému. No nevidí v takomto svetle len európsky star system, ale aj európsky film obecnе. Vraví, že čo sa týka súťaženia o pozornosť väčšiny divákov, európske filmy už nejaký ten čas nie sú úspešné, a to ako v zahraničí, tak v samotnej Európe. A hoci sa môžu premietat viac, ako v minulosti, neznamená to, že sa zlepšila ich pozícia na trhu. Svoje argumenty podkladá známymi „filmovednými“ menami. Napr. zmieňuje Thomasa Elsaessera, ktorý európsky film nazýva doslova stroskotancom, pretože predstavuje chabú príťažlivosť pre divákov a slabý medzinárodný komerčný potenciál. No najviac na niekoľkých miestach spomína Ginette Vincendeau, a to najmä jej otázky ohľadom existencie európskeho, či konkrétne francúzskeho hviezdneho systému. Paneurópsky hviezdny systém so známymi hviezdami tak ostáva rétorickou otázkou. K tomuto vyjadreniu Hedling dodáva svoje „experimentálne poznámky“. Za prvé tvrdí, že u týchto hercov vznikajú jazykové bariéry kvôli ich prízvukom, no nie však úplne u všetkých, podľa čoho usudzuje, že reč nepredstavuje nevyhnutne problém, ako trebárs u Schwarzeneggera. Za druhé, európsky hviezdny systém síce

nefunguje vo filmovom priemysle, ale funguje vo futbalovom. Po tretie, v Európe boli vyrobené významné filmy s hollywoodskymi hviezdami, a tak by európski filmoví producenti a režiséri mohli zvážiť ich spoluprácu a nedbať tak prísne na svoj národný aspekt. K tomu však v poslednej poznámke dodáva, že si takúto stratégiu nemusí veľa krajín dovoliť, nakoľko americké hviezdy dostávajú oveľa vyššie honoráre. Podľa mňa sú tieto tvrdenia naozaj zatiaľ len nerozvinuté poznámky. Nedáva mi úplne zmysel porovnávanie odlišných odvetví futbalu a kinematografie a ich odlišnosti v spoliehaní sa na zahraničné talenty. Taktiež podľa mňa treba viac skúmať jednotlivé filmy, ako aj kontexty, ktoré tieto filmy, ale aj hviezdy, obklopujú. Hedling sám pokladá zaujímavú otázku úspechu Schwarzeneggera v Hollywoode. Zároveň sa mi príliš nepozdáva jeho vyjadrenie o tom, že by krajiny mohli prehodnotiť svoj systém dotácii. Príde mi, že Hedling sa problému na niektorých miestach nevenuje dosť do hĺbky.